

= ۱ =

کتابهای تازه
تاج و تخت

از دکتر صادق کیا : ۱۹۰ صفحه + ۳۲ ، بقطع وزیری

از انتشارات وزارت فرهنگ و هنر ، آبان ۱۳۴۸

کتاب دیگری که استاد دکتر صادق کیا زیر عنوان تاج و تخت عرضه کرده اند اثر نفیس دیگریست که مانند کتاب آریامهر اگر نگوییم در نوع خود بی نظیر است ، بحکم انصاف باید گفت کم نظیر است .

استاد کیا از استادان پرکار دانشگاه تهران است که با وجود فعالیت‌های اداری و تدریس و در حالیکه معاونت وزارت فرهنگ و هنر را نیز عهده دارند دست از کارهای علمی و تحقیقی خود برنمی‌دارند و هر چند زمان اثری نفیس بعالم تحقیق و زبان فارسی اهدا میکنند .

کتاب دکتر کیا ، این بار نیز حاوی بخشی تازه و تحقیقی پر ارزش در زبان و ادبیات فارسی است . مؤلف دانشمند کتاب در تألیف نفیس خود مانند همیشه کاملاً از اصول و روش تحقیق پیروی کرده است . کتاب دارای دیباچه‌ای بسیار کوتاه ، فهرست مطالب و فهرست مأخذ و مراجع است (ص ۲۰۹ - ۲۲۲) . در فهرست منابع کتاب ، نام ۲۱۳ کتاب و رساله بزبانهای فارسی (۱۱۸ جلد) ، عربی (۵۴ جلد) ، پهلوی (۱۱ جلد) . اروپائی (۲۷ جلد) ، اردو (یک جلد) و ترکی (دو جلد) ذکر شده است و همین مسأله خود وسعت دامنه اطلاع و پژوهش و حوصله و دقت شایان توجه مؤلف و تسلط او را در استفاده از منابع متنوع نشان میدهد و بعلاوه چون کتاب ، تحقیقی درباره دو واژه تاج و تخت و واژه های دیگری که با آن دو هم معنا و مترادف است میباشد ، (۱۲ واژه فارسی در معنی تاج و ۲۱ واژه فارسی در معنی تخت) مؤلف فهرستی جامع از واژه‌هاییکه بجهل و شش زبان و گویش ایرانی ، عربی ، هندی و اروپائی (از ص ۱۹۱ ، ص ۲۰۸) بمناسبتی در کتاب آمده در پایان تألیف خود نیز افزوده است .

از خصوصیات دیگر این کتاب ، بررسی بسیار جالب و تازه‌ای است که در صفحه‌های یازده تا شانزده کتاب درباره ترجمه واژه‌ها و نامها از زبانهای ایرانی به عربی انجام گرفته ، (۱۰۸ واژه) و مؤلف در طول بررسیهای چندین ساله خود این ترجمه‌ها را با حوصله‌ای خاص ، از لابلای کتابها و نوشته‌های یافته و در برابر واژه اصلی آنها که بزبان فارسی بوده نهاده و از این طریق در تازه‌ای در زبانشناسی ایرانی و عربی گشاده است که بحل بعضی از مشکلات این رشته کمک خواهد نمود و نتایج تازه‌ارزنده و جالبی خواهد داشت . و اینک نمونه‌ای از این بررسی تازه :

«برگرداندن «اراراط» که در تورات نام آن کوهی است که نوح بر آن نشست ، به «جوودی» از جود بمعنی بخشش ، راوی (بخشنده) نشان میدهد که این کار پیشینه کهن دارد . چنین پیدا است که جزء نخستین «اراراط» (ارا) را بمعنی کوه گرفته‌اند که صورت اوستایی آن «هرا» است و «ال» در «البرز» همان است و جزء دوم آن (رات) را بمعنی «بخشنده» که صورت پهلوی آن «رات» و صورت فارسی آن «راد» است این است راز بکار رفتن «جوودی» به جای «ارارات» که تا کنون کسی بآن پی نبرده بوده .» (ص ۱۶)

ماتوفیق مؤلف دانشمند و محقق کتاب تاج و تخت را خواهانیم .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
مجله مطالعات علوم انسانی

= ۲ =

چند سخنرانی

از انتشارات اداره کل فرهنگ و هنر استان فارس

۱۹۶ صفحه- وزیري- آبانماه ۱۳۴۸

این کتاب که با تصویر يك ظرف سفالین ماقبل تاریخ مکشوف در تل ضحاک بر روی جلد آن بچاپ رسیده است حاوی یازده مقاله از یازده تن از استادان دانشگاه پهلوی شیراز میباشد

تمدن در فلات ایران در دورانهای خیلی دور

علی سامی

دکتر ابوالحسن دهقان

نفوذ تمدن اسلام در غرب

دکتر محمد شفیع	زبان شعر
دکتر نورانی وصال	بزرگداشت هفته کتاب
دکتر پروین کجوری	توسعه و نشونمای هنرهای دراماتیک در انگلستان
اسماعیل اشرف	ذکر جمیل سعدی
دکتر میر ناصر کجوری	یزشکان شاعر هفته کتاب
دکتر خاوری	نفوذ فرهنگ و هنر ایران در جهان
مسعود فرزاد	داستان نویسی از نظر مولوی
صادق همایونی	هنر چیست

= ۳ =

پنج گفتار در زمینه ادب و تاریخ ایران

از انتشارات دانشگاه تهران

نشریه شماره ۶ در ۱۶۲ صفحه بقطع وزیری شهریور ۱۳۴۸

شامل: پنج سخن رانی از استادان دانشگاه پهلوی:

علی سامی	خاورشناسی
دکتر محمد شفیع	شعر فارسی و تحول آن
دکتر ابوالحسن دهقان	سهم ایران در پیشرفت تمدن بشر
مسعود فرزاد	منظومه خیام و ارفیتز جرال
دکتر علی محمد مزده	تأثیر تمدن و فرهنگ ایران در تمدن و فرهنگ اسلام و نقش ایران در بنای این حضارت

= ۴ =

قبالجات فارسی ماتناداران

- تألیف ا.و. پاپازیان

جلد یکم: ۶۴۰ صفحه قطع وزیری چاپ ایران سال ۱۹۶۸

کتاب قبالجات فارسی ماتناداران که نسخه‌ای از آنرا مؤلف خود در

تاریخ ۲۲ نوامبر ۱۹۶۹ به مجله بررسی های تاریخی اهدا کرده‌اند و چند روزیست بدست ما رسیده از آنر دیکر ایرانشناس اتحاد جماهیر شوروی آقای

پایزیان است. دو جلد کتاب «فرامین فارسی ماتناداران» تألیف مشارالیه را از مدت‌ها پیش می‌شناسیم. این دو کتاب نمودار تلاش و کوشش مستمرهای پایزیان است که اگرچه موضوع آنها محدود به کلیسای ماتناداران درارمنستان میشود ولی در عین حال هر سند و مدرکی که در آن ضبط شده برای تاریخ ایران نیز مفید فایده‌تی بسیار است.

کتاب قبالات فارسی ماتناداران شامل حواشی و تعلیقاتی (از ص ۱ تا ۴۰۱) متن رو نویس شده فارسی و عربی بیست و هفت قباله (از ۴۰۵ تا ۵۰۶)، عکس قبالات از ۵۰۹ تا ۵۹۸) و سپس (از ۵۹۹ تا ۶۲۰) میباشد، ضمن سپاسگزاری از لطف مؤلف، معرفی و بررسی کاملی از این کتاب را بیکی از شماره‌های آینده موکول می‌کنیم.

= ۵ =

هنر موسیقی روزگار اسلامی

نوشته: محمدعلی امام شوشتری

۱۵۵ صفحه + ۷، قطع وزیری - از انتشارات وزارت فرهنگ و هنر

تهران - آبان ماه ۱۳۴۸

= ۶ =

سیاست و اقتصاد عصر صفوی

اثر: دکتر محمد ابراهیم باستانی پاریزی، دانشیار تاریخ در دانشکده ادبیات ۴۸۱

صفحه + ۵۲، قطع وزیری - از انتشارات بنگاه مطبوعاتی صفی‌علیشاه تهران ۱۳۴۸

= ۷ =

تاریخ نهضت‌های فکری ایرانیان

تألیف عبدالرفیع حقیقت (رفیع)

جلد اول - ۳۴۰ صفحه + ۲۸ قطع وزیری چاپ انتشارات فرهنگ

این جلد از کتاب شامل تاریخ جنبش‌های فکری ایرانیان از پایان هخامنشیان

تا زمان یعقوب لیث صفاری است.

از این سه کتاب اخیر در یکی از شماره‌های آینده گفتگو خواهد شد.